

DISSOCIACIONS

ISIDRE GRAU

La novel·la com un riu terapèutic

El premi Just M. Casero ens té acostumats als exercicis de risc i a les sorpreses narratives. Des del 1981, quan la Llibreria 22 de Girona va convocar-lo en memòria del periodista fundador d'El Punt Diari mort feia poc, cada any per les Fires de Sant Narcís hi ha l'al·licient de saber quina nova descoberta catapultarà. En les primeres edicions ja va assenyalar autors com ara Vallbona, Bras, Fañanàs, Fonalleras i Garcia Cornellà, que després no han parat d'ampliar el joc literari. El 2003 Joan Daniel Bezonoff es va afegir a la nòmina amb la celebrada *La guerra dels cornuts*, i sense anar tan lluny, en les dues darreres edicions ha triat textos tan atípics com ara *Olor de violetes*, de Josep Campmajó, i *Novotsky*, de Helder Farrés.

Que el 2011 l'hagi guanyat una novel·la com és *La gatera*, de Muriel Villanueva (València, 1976), confirma el seu suport a l'experimentació, ben al marge dels criteris comercials. Un altre text que reforça l'anomenada novel·la breu (el premi demana originals entre 75 i 100 pàgines) com a gènere de fecunditat creativa, sense arribar als 200 folis de rigor per fer soroll al mercat. L'esperit de síntesi és d'agrair, sobretot en històries com aquesta, que neixen, progressen i es tanquen com un riu de paraules amb un objectiu precís: en aquest cas, resoldre la teràpia engegada per la protagonista des de les primeres pàgines.

Un gat taronja, que viu entre els dos pisos de la Raquel, té el seu paper PERE VIRGILI

Ningú s'ha d'alarmar, ni preparar-se per a un procés psicoanalític convencional. Res a veure amb el darrer *mètode perillós* de David Cronenberg. El que llegim és un símil de dietari, de to més mental que escrit, de la Raquel al llarg d'un any, quan es fa càrrec dels dos pisos –simètrics, l'un que dona al carrer, l'altre, a la terrassa interior– que li corres-

ponen per herència de la seva extingida família. La matèria podria ser espessa, però la noia, amb 35 anys, gasta una veu ràpida, desenfadada, un pèl absent, que ens fa témer un nou Holden Caulfield, encara que no sapiguem quin camp de sègol vigila. Però aviat es converteix en una màquina de llenguatge, que integra somnis, pensaments, vivències i lectu-

res, anant del vocabulari més culte al més col·loquial, escatològic i fins pornogràfic, sempre amb la dèria d'esbrinar la seva identitat, sobretot la sexual.

Qualsevol intent d'apamar la trama argumental seria perjudicar greument la salut d'un relat que flueix amb una llibertat fresca i esbojarrada, quan només compta la predisposició del lector a deixar-se endur pel riu de paraules, des preocupant-se de les fronteres entre imaginació i realitat. Totes les associacions són vàlides si espanten els fantasmes d'un passat familiar tràgic, sense que els lectors ens hàgim d'angoixar. Aquí no hi ha tragèdia que pugui més que la vitalitat, el sentit lúdic i les ansies d'alliberació de la Raquel. L'autora posa el llenguatge al seu servei i la noia en fa el que vol: accelera, salta temps, posa la lupa o alenteix les descripcions, com quan retransmet a temps real la còpula de totes les còpules en quatre pàgines, sense que defallim en l'intent de seguir-les.

Muriel Villanueva no s'estrena, ni té tanta innocència literària com ens vol fer creure la seva Raquel. En tres novel·les anteriors ha explorat de tot –des de la defensa de les mares lesbianes fins a la biografia d'un avi, passant per la relació entre una professora de música i un jove mim–, sempre amb l'agudesca de les veus singulars. Si el premi Just M. Casero li dona ales per a empreses més ambiciosos, haurà fet bona feina. *

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

L'espolsada?

L'altre dia a Cardedeu em parlaven de l'espolsada. El verb *espolsar* pot comportar alguna al·lusió sexual, perquè els homes (nets) ens espolsen el membre després de la micció i el llenguatge figurat fa la resta. Però l'espolsada de què em parlaven a Cardedeu era una dansa. Un ball antic relacionat amb els balls de gitanes vallesans que prenien el nom d'uns copets que els balladors es feien a la cuixa, com si se l'espolsessin. Potser per això L'Espolsada és, també, el nom d'una de les poques (i dinàmiques) llibreries nascudes en aquest segle XXI al nostre país. Al municipi vallesà de les Franqueses. Si poden, visitin-ne el bloc (espolsadallibres.blogspot.com), perquè la llibretera Fe Fernández Villaret escriu sobre el que llegeix i demostra ser una bona prescriptora. Moltes danses populars han quedat sepultades sota la sardana. Per això els seus noms ens ressonen llunyans i exòtics. Només cal escoltar la cançó *Techno* del disc *Al marge d'un camí* (2010), del bisbalenc Sanjosex, per adonar-se'n: "On és el contrapàs, on la moixiganga, on el ball rodó, on la contradansa, on és el ball de Déu, on són les corrandes..." On és L'Espolsada? No cal que ho busquin al GPS. A les Franqueses falta gent. *

L'ULL DE L'AGULLA
DANIEL BOADA

Un exèrcit de més de 5.000.000 d'aturats simplement espera ordres!

